

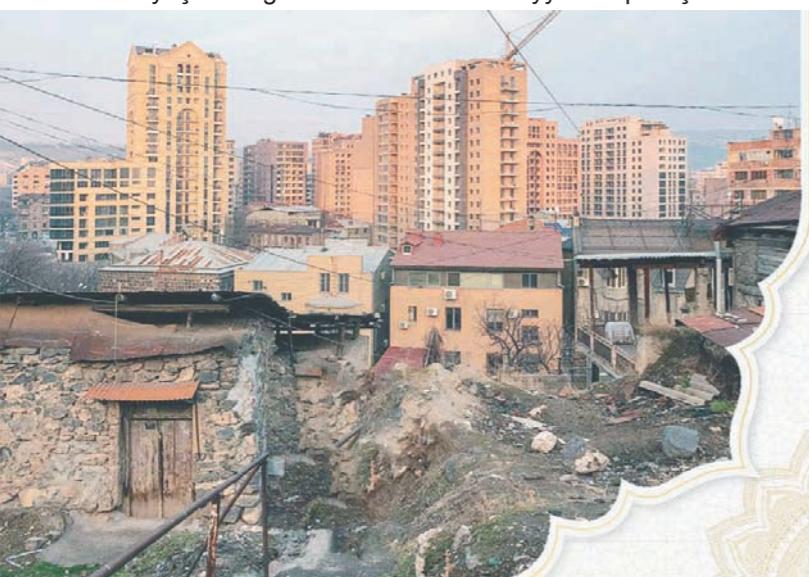
Xalqımızın tarixi-mədəni irsi məqsədyönlü şəkildə dağıdırılır

İkinci Qarabağ müharibəsi tarixi Zəfərlə başa çatdı. Xalqımız öz torpaqlarını erməni işğalından azad etdi. Lakin azad edilmiş torpaqlarımız erməni qəsbəkarları tərəfindən otuz ilə yaxın bir müddət ərzində talan edilmiş, dağıdırılmış, demək olar ki, yer üzündə silinmişdir. Ötan əsinin 80-ci illərindən başlayaraq qəsbəkar, mənfur erməni separatçıları Azərbaycanın əzəli və əbədi torpaqlarına göz dikərək burada ikinci erməni dövləti yaratmaq xülyası ilə torpaqlarımızın 20 faizdən çox hissəsini zəbt etmiş, ərazi bütövlüyüümüzü pozmuş, 300 mindən çox soydaşımızı yurd-yuvalarından didərgin salmışlar. Onlardan 217 nəfər müxəlif şəraitdə vəhşicəsinə qətlə yetirilmişdir.

30 il ərzində xəbis, pis niyyətli, talançılıqla məşğul olaraq daş üstə daş qoymayan mənfur ermənilərin dağıtmadığı, yerlə-yeksan etmədiyi bir tikili qalmayıb. Bu illər ərzində ermənilər bize məxsus olan tarixi abidəleri, ziyanətgah və məscidləri, mezarlıqları dağıtmış, yüzlər mədəniyyət abidəlerimizin adlarını dəyişdirib özünükləşdirmiş, tarixi binaları tamamilə məhv etmiş, işgal etdiyi Azərbaycan ərazilərində mədəni ərsin məhv edilməsinə və saxtalasdırılmasına yönələn, beynəlxalq konvensiyalarda bəşeri cinayət hesab edilən əməllər töretilmişlər. Ermənistən Azərbaycanın işgal edilmiş torpaqlarında tarixi və mədəni ərsimizi məqsədyönlü şəkildə və xüsusi qəddarlıqla məhv etmişdir. Zaman-zaman azərbaycanlılara qarşı nifret, kin-küdürüət bəsləyən ermənilər bu torpaqlarda sadəcə özlərindən başqa heç bir millətin yaşamadığı Ermənis-

tan yaratmaq üçün dövlət səviyyəsində mütəmadi olaraq etnik təmizləmələr aparmışlar. Ermənistən tərəfindən Azərbaycana qarşı töredilən belə təcavüzkar əməllərin qurbanları isə təkcə vətəndaşlar deyil, həm də yaşı min illərə söyklənen tarixi-mədəni abidələrimiz olmuşdur. Belə ki, Ermənistən işgal etdiyi Azərbaycan ərazilərində törediyi vandallizm aktlarının başlıca istiqamətlərindən biri də mədəni ərsimizə qarşı yönəlmüşdür.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə dünya əhəmiyyətli, o cümlədən ölkə əhəmiyyətli memarlıq, arxeoloji, monumental abidələr, dekorativ-tətbiqi sənət nümunələri tamamilə məhv edilmiş, məscidlər, türbələr, qəbiristanlıqlar, ümumiyyətə Azərbaycan xalqına məxsus bütün mədəniyyət abidələri tamamilə dağıdırılmış, 67 məsciddən yalnız biri nisbətən salamat vəziyyətdə qalmışdır.

Bu, İrəvandakı Təpəbaşı məhəlləsinin nümunəsində daha aydın görünür

2020-ci ilin noyabr ayında işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərində olarkən bunu diqqətə çatdırın dövlət başçımız İlham Əliyev demişdir: "Biz UNESCO ilə çox sıx əməkdaşlıq edirik. Am-

nu bildirmişlər. Dəfələrlə dünyada 200-ə yaxın ölkəsinin üzv olduğu UNESCO-ya mənfur Ermənistən Azərbaycana qarşı etnik təmizləmə və mədəni irsi məhv etmək siyaseti həyata keçirməsi,

tar-mar etdiyini, müqəddəs yerlərimizin təhqir olunduğunu bildirmişlər. Qeyd olunmuşdur ki, Ermənistən ərazisində Azərbaycana məxsus olan - Gök məscid, Qala məscidi, Şah Abbas məscidi, Zal Xan məscidi, Sərtib xan məscidi, Hacı Novruzəli bəy məscidi, Dəmirbulaq məscidi, Hacı Cəfər bəy məscidi, Rəcəb Paşa məscidi, Məhəmməd Sərtib Xan məscidi, Hacı İnamverdi məscidi və s. dağıdırılmış, yerlə-yeksan edilmişdir. Bütün bunlara əsaslanaraq soydaşlarımız Azərbaycan xalqının çoxəslik ərsinə qarşı cinayət töredən ermənilərin əməllərinə görə məsuliyyət daşımalı olduğunu diqqətə çatdırmışlar.

İndiki Ermənistən ərazisində - Qərbi Azərbaycanda bizim tarixi yurd yerlərimiz olmuş, ata-babalarımız əsrlər boyu bu tarixi yerlərdə yaşışmış, yüzlər kəndlər, şəhərlər salmışlar. Qədim İrəvanın

bu ərazilərin tarixi və əzəli sakinləri olan azərbaycanlıların bütün yaddaşının, tarixinin və mədəniyyətinin izlərini qəsdən silmək siyaseti aparması barədə dəqiq və konkret faktları eks etdirən məktub ünvanlayan soydaşlarımız bildiriblər ki, Ermənistəndə 500-dən çox azərbaycanlı qəbiristanlılığı, o cümlədən Ağadədə, Aşağı Şorca, Gülliübulaq və Saral mezarlıqları dağıdırılıb. Məktubda qeyd olunub ki, Ermənistən ərazisində azərbaycanlılara məxsus minlərlə mədəni irs abidəsinin qəsdən dağıdırılması bu ölkənin Azərbaycan xalqına qarşı dözümsüzlüğünün, eləcə də bəşəriyyətə qarşı təhqirin bariz nümunəsidir.

Dünyanın bir çox ölkəsində yaşayan bir qrup soydaşımız, diasporumuzun üzvləri, Azərbaycana reğbəti olan xarici ölkə vətəndaşları UNESCO-nun Baş direktoru Odre Azuleyə ünvanlaşdırılmışdır. Məktubda ermənilərin qəsdən Azərbaycan xalqına məxsus mədəni ərsin tamamilə yoxa çıxməq təhlükəsi ilə üz-üzə olduğu-

Təpəbaşı hissəsində yerleşən Təpəbaşı məhəlləsi Azərbaycanın milli-mədəni, tarixi ərsinin nümunəsidi. Vaxtılıq İrəvanın en böyük yerlərindən biri olan Təpəbaşı uzun illər boyu hissə-hisə dağıdlaraq bu gün son qalıqlarının da sökülrək tamamilə məhv olma tehlükəsi ilə üz-üzə qalıb. Bu

gün həmin məhəllədə 300-dən çox yaşayış evi mövcuddur. Vaxtılıq Şərqi əslubunda tikilən bu məhəlləni çoxları "Şəhər içində şəhər" adlandırmış, bəyləri isə İrəvan şəhərinin mərkəzi hesab etmişlər. İrəvan şəhərinin digər məhəllələrindən özünəməxsus koloniti, görünüşü, ərazisi baxımından fərqlənən Təpəbaşı məhəlləsinin vaxtılıq öz məscidi, məhəllədə xanların, bəylərin evləri olmuşdur. Zaman-zaman ermənilər tərəfindən dağıdlaraq, yalnız bir hissəsi bu günümüze qədər gəlib çatan bu tarixi yurd yerimizdə hazırda bir çox tikinti şirkətləri inşaat işləri aparır.

Bəs, ırqından, cinsindən, dilindən və dinindən asılı olmayıaraq, təhsil, elm və mədəniyyət sahələri üzrə xalqların əməkdaşlığını genişləndirmək yolu ilə sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmlənməsinə kömək etmək missiyasını yerinə yetirən UNESCO hara baxır?..

Mehparə ƏLİYEVA,
"Respublika".